

عنوان مقاله:

تقابل جهان بینی گفتمانی حضرت نوح(ع) و قوم او در سوره هود طبق تحلیل گفتمان انتقادی وان دایک

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش نامه معارف قرآنی، دوره 14، شماره 55 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 38

نویسندگان:

رجاء ابوعلی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبائی تهران

احمد عارفی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبائی تهران

خلاصه مقاله:

تحلیل گفتمان انتقادی درصدد کشف جهان بینی گوینده از طریق بررسی نحوه گفتمان با شرایط برون متنی است. وان دایک زبان را حامل ایدئولوژی گوینده و دارای بار قدرت می داند. او در گفتمان انتقادی، به تاکید بر ویژگی های مثبت خود و ویژگی های منفی دیگری، تاکید بر طرد ویژگی های مثبت دیگری و ویژگی های منفی خودی در ساختارهای خرد واژگانی، نحوی، بلاغی، معنایی، استدلالی و کنشی اشاره دارد. سوره هود دارای گفتگوی حضرت نوح و قومش است که دو طرف گفتگو سعی در تاکید ویژگی های مثبت خود و ویژگی های منفی دیگری و طرد ویژگی های منفی خود و ویژگی های مثبت دیگری است. این تحقیق با روش توصیفی تحلیلی و تحلیل گفتمان انتقادی وان دایک درصدد تحلیل گفتمان نوح(ع) و قومش در سوره هود است. این پژوهش ثابت می کند که در سوره هود، گفتمان نوح، با وجود سرسختی ها و تهدیدها و تحقیرهای قومش علیه او، بیشتر برپایه تقویت ویژگی های مثبت خود و ویژگی های منفی قومش با نرمی و مدارا و زبانی انعطاف پذیر و پرسشی و دارای بار عاطفی سرشار از نوع دوستی برپایه مردم سالاری دینی و استدلال منطقی برای به تفکر واداشتن قومش جهت دوری از سرسختی است که با کاربست صورت های مختلف زبانی، گفتمان را با در نظر گرفتن منفعت خود و قومش، به سمت خود تغییر می دهد تا آنان را به راه راست هدایت نماید. در حالی که گفتمان قومش، با کاربست صورت های مختلف زبانی، سعی در تغییر جهت قدرت گفتمان به نفع خود و به ضرر حضرت نوح با خشونت و تهدید و زبانی انعطاف ناپذیر و قطعیت و سخت سری در کلام برپایه دیکتاتوری بدون استدلال منطقی را برپایه دیکتاتوری دارند.

کلمات کلیدی:

تحلیل گفتمان انتقادی، وان دایک، حضرت نوح، ایدئولوژی، استدلال

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1948833>

